

Міністерство освіти і науки України

Тернопільський національний економічний університет

Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

з

«Економічної теорії»

на тему:

«Структура ВВП: зв'язок з економічною динамікою»

Студентки 2 курсу ОПД -21 групи

напряму підготовки «Облік та аудит»

Горецька Ю.В.

Керівник: к. е. н., викл. Вірковська А.А.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____

м. Тернопіль - 2017 р

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Теоретичні основи побудови методики обрахунку ВВП.....	6
2. Аналіз взаємозв'язку ВВП з економічною динамікою.....	11
3. Відображення особливостей економічної динаміки України у структурі ВВП.....	19
ВИСНОВКИ.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	23

ПЛАН

Вступ

1. Теоретичні основи побудови методики обрахунку ВВП.
2. Аналіз взаємозв'язку ВВП з економічною динамікою.
3. Відображення особливостей економічної динаміки України у структурі ВВП.

Висновки

Список використаної літератури

Вступ

Так як Україна перейшла до ринкової економіки стало необхідно перебудувати національну статистику, запровадити нові показники й систему показників, які придатні для характеристики діяльності ринкової економіки. Також це стосується і таких макроекономічних показників, які створені для того, щоб забезпечувати характеристику основних результатів та пропорцій економічного розвитку. Разом з входом України до Міжнародного валютного фонду і до Міжнародного банку реконструкції й розвитку виникла необхідність застосовувати в національній статистиці системи національних рахунків (далі, – СНР), які використовуються в більшості країнах світу.

Наукові підходи до розуміння чинників розвитку соціально-економічних систем стрімко змінюється, що обумовлює необхідність створення цілісної макроекономічної картини стосовно головних економічних ресурсів держав – їхньої наявності, формування та розподілу, враховуючи перебіг змін у глобальному масштабі. Тому категорія найвищого рівня узагальнення системно-структурних економічних особливостей країн світу – національне багатство – потребує ґрунтового дослідження [2, с.68].

Основним завданням, що постає перед економічною політикою України, є утримання стійкої динаміки та поліпшення якості економічного зростання як головної та обов'язкової умови підвищення соціальної спрямованості економічного розвитку країни. Проте на шляху реалізації цього завдання постає низка суттєвих викликів, пов'язаних із виявом системних структурних деформацій, притаманних українській економіці. Виникає потреба у розширенні спектра інструментів політики макроекономічної стабілізації, досягненні високих темпів економічного розвитку, пошуку шляхів вирішення важливих проблем, які постають на шляху подальшого соціально-економічного прогресу [10, с. 60].

Актуальність роботи пов'язана з активним розвитком української економіки та потребою у ефективному управлінні процесами формування та розподілу валового внутрішнього продукту у нашій державі. Структурна

перебудова економіки потребує ґрунтовних змін у відповідному інформаційному забезпеченні держави як одного з основних користувачів економічної інформації, оскільки макроекономічне вимірювання є ефективним інституційним інструментарієм удосконалення господарського механізму суспільства.

Метою нашої курсової роботи є аналіз структури ВВП та його взаємозв'язок з економічною динамікою.(на прикладі України)

Основними **завданнями** роботи є:

- охарактеризувати теоретичні засади, принципи побудови та методики обрахунку валового внутрішнього продукту;
- проаналізувати взаємозв'язок ВВП з економічною динамікою;
- дослідити особливості економічної динаміки України у структурі ВВП.

Об'єктом дослідження курсової роботи виступає проблема вивчення економіки України з точки зору визначення і розрахунку основних її макроекономічних показників, а саме ВВП.

Предметом є аналіз теоретичних та методологічних аспектів валового внутрішнього продукту.

Серед видатних вчених, що здійснили внесок в розвиток валового внутрішнього продукту на різних історичних етапах слід назвати У. Петті, Д. Кейнса, Ф. Кене, А. Маршала, С. Кузнеця, В. Леонтєва, Р. Фріша, Р. Стоуна. Науковим аналізом ВВП займалися вітчизняні вчені та економісти країн СНД. Серед найбільш відомих авторів варто назвати Адамик П.Р., Бойко М.М., Задорожна І.В., Пертів О.О., Федорович О.І. та інші.

1. Теоретичні основи побудови методики обрахунку ВВП

Головним макроекономічним показником обсягу національного виробництва є ВВП.

Виробництво здійснюється для задоволення потреб людей. У кожній країні за деякий проміжок часу (наприклад на рік) створюється певна кількість товарів і послуг. Як виміряти сумарний обсяг продукції яка вироблена у вітчизняній економіці? Для цього обчислюють валовий внутрішній продукт.

Валовий внутрішній продукт (ВВП) — один із найважливіших показників розвитку економіки, який характеризує кінцевий результат виробничої діяльності економічних одиниць-резидентів у сфері матеріального і нематеріального виробництва.

При розрахунку ВВП враховується вартість кінцевих товарів і послуг, вироблених лише в поточному періоді. А тому з розрахунків вилучають так звані невиробничі операції, які бувають двох типів:

- 1) перепродаж товарів;
- 2) власне фінансові операції.

У свою чергу власне фінансові операції поділяються на:

1) державні трансфертні виплати. Під трансфертами розуміють односторонній потік благ, доходів, які мають перерозподільний і безоплатний характер. Коли мова йде про державні трансферти, говорять про виплати з державного бюджету (пенсії, стипендії, допомога по безробіттю тощо);

2) приватні трансфертні платежі (допомога з боку батьків дітям, подарунки родичів та друзів тощо). Ця операція не є наслідком виробництва, а виступає як акт передачі коштів від однієї приватної особи до іншої;

3) операції з цінними паперами (купівля-продаж акцій та облігацій також вилучається із ВВП, оскільки це є обмін паперовими активами, перерозподіл власності).

Існують три методи розрахунку ВВП:

- 1) за витратами (метод кінцевого використання);
- 2) за доданою вартістю (виробничий метод);
- 3) за доходами (розподільчий метод) [13, с. 31].

При розрахунку *ВВП за витратами* додаються витрати всіх економічних агентів, що використовують ВВП: домашніх господарств, фірм, держави і іноземців (рис. 2.1).



Рис.1.1 Структура ВВП за витратами

Складено автором на основі джерела [3, с. 235].

Фактично мова йде про сукупний попит на вироблений ВВП. Сумарні видатки можна розкласти на декілька компонентів:

$$\text{ВВП за витратами} = C + I + G + X_n, \quad (2.1), \quad [13, \text{с. 32}]$$

де C – особисті споживчі видатки, що включають витрати домашніх господарств на товари тривалого користування, поточного споживання та на послуги (за виключенням видатків на придбання житла на вторинному ринку);

I – валові внутрішні інвестиції, що включають інвестиції в основні виробничі фонди (видатки фірм на придбання нових виробничих підприємств і обладнання); інвестиції у житлове будівництво; інвестиції у запаси. Валові інвестиції можна також представити як суму валових чистих інвестицій і амортизації. Валові чисті інвестиції збільшують запас капіталу в економіці.

G – державні закупки товарів і послуг на будівництво і утримання шкіл, доріг, лікарень, утримання армії і державного апарату управління. Проте, це

лише частина державних видатків, які включаються до держбюджету. Сюди не входять, наприклад, трансфертні платежі.

X_n – чистий експорт товарів і послуг за межі країни. Він розраховується як різниця між експортом і імпортом. Це пояснюється тим, що при розрахунку ВВП необхідно врахувати всі видатки, пов'язані з покупками кінцевих товарів і послуг, вироблених у певній країні, у тому числі, і видатків іноземців, тобто вартість експорту даної країни. Одночасно необхідно виключити з покупок економічних агентів ті товари і послуги, які були вироблені за межами країни, тобто вартість імпорту.

Серед компонентів ВВП найбільш великими звичайно бувають споживчі витрати (С), а найбільш мінливими – інвестиційні витрати (І) [16, с. 68].

Наведене рівняння 2.1. часто називають основною макроекономічною тотожністю. Різниця між складовими ВВП за видатками - С, І, G, X_n – базується головним чином на різниці між типами покупців, які здійснюють ці витрати (домашні господарства, фірми, держава, іноземці), а не на різниці куплених благ і послуг. Так, автомобіль, куплений домашнім господарством, включається до компоненту С; якщо ж він придбаний фірмою – це частина інвестицій в основні фонди. Виключення складають лише інвестиції у житлове будівництво, які включаються до ВВП без ділення на складові у залежності від того, хто здійснив ці інвестиції – домашні господарства, бізнес або держава.

До ВВП не включаються витрати на придбання товарів, вироблених за минулі роки (наприклад, покупка дому, збудованого 5 років тому), а також витрати на покупку проміжних товарів, що дозволяє запобігти подвійному розрахунку.

Другим методом розрахунку ВВП є *виробничий метод*.

$$\text{ВВП} = \sum (\text{ВВ} - \text{МВ}) + (\text{ПП} - \text{С}), \quad (2.2), \quad [13, \text{с. } 33]$$

ВВ – валовий випуск окремих галузей;

МВ – матеріальні витрати окремих галузей;

ПП – продуктові податки;

С – субсидії;

(ПП – С) – чисті продуктові податки.

При розрахунку ВВП виробничим методом додається вартість, створена додатково на кожній стадії виробництва кінцевого продукту (так звана додана вартість). Додана вартість – це різниця між вартістю продукції, виробленої фірмою, і сумою, сплаченою іншим фірмам за придбану сировину, матеріали та інше (тобто за проміжну продукцію). Величина ВВП в цьому випадку являє собою суму доданої вартості всіх фірм, що виробляють продукцію. Цей метод дозволяє врахувати вклад різних фірм і галузей у створення ВВП. Виключення проміжної продукції дозволяє вирішити проблему подвійного розрахунку.

ВВП для економіки загалом у ринкових цінах визначається як сума валової доданої вартості всіх видів економічної діяльності за всіма інституційними секторами економіки в основних цінах і податків, за винятком субсидій на продукти [22, с. 105]. Зазначений метод має важливе значення для аналізу результатів функціонування економіки. Він дозволяє охарактеризувати внесок кожного виду економічної діяльності та кожного інституційного сектора економіки у створення ВВП.

Третій метод – це *розрахунок ВВП за доходами* (рис. 1.2).

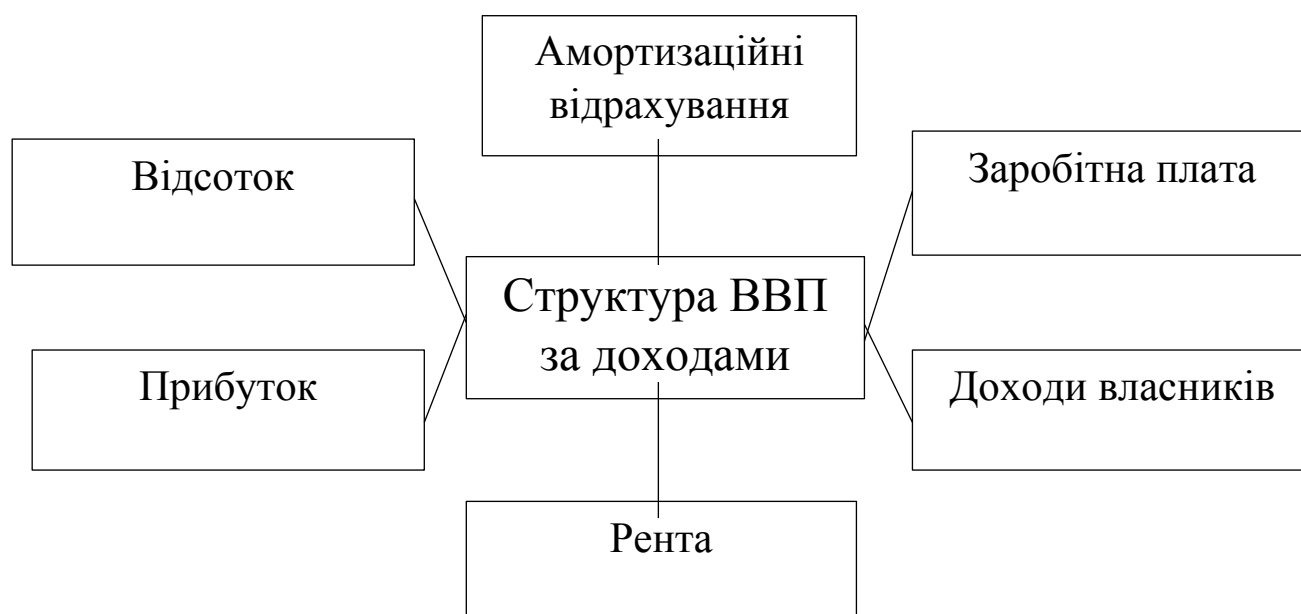


Рис. 1.2 Структура ВВП за доходами

Складено автором на основі джерела [3, с. 236].

$$ВВП = W + P + T + I + R + A + r, (2.3), [13, с. 34]$$

У складі ВВП звичайно виділяють наступні види факторних доходів (критерієм є спосіб отримання доходу):

W – компенсація за труд працюючим за наймом (заробітна плата, компенсації, премії);

I – доходи власників (доходи некорпоративних підприємств, невеликих магазинів, ферм, товариств);

R – рентні доходи, включаючи умовно нараховану орендну плату власників нерухомості, яку вони „платять” самі собі;

P – прибуток корпорацій (що залишається після оплати праці і відсотків за кредит); у ньому виділяють дивіденди, що виплачуються акціонерам, нерозподілений прибуток як джерело розширення капіталу фірми, податки на прибуток корпорацій, який спрямований державі;

r – чистий відсоток (як різниця між процентними платежами фірм іншим секторам економіки і процентними платежами, отриманими фірмами від інших секторів, – домашніх господарств, держави), виключаючи виплати відсотків за державним боргом.

При розрахунку ВВП за доходами додаються всі види факторних доходів, а також два компоненти, що не є доходами: амортизаційні відрахування (A) і чисті непрямі податки на бізнес (T), тобто податки мінус субсидії.

З наведених методів розрахунку ВВП частіше за все використовують виробничий і метод кінцевого використання (їх застосовує більшість країн ЄС). Вибір визначається наявністю надійної інформаційної бази [13, с. 34].

2. Аналіз взаємозв'язку ВВП з економічною динамікою

Валовий внутрішній продукт (ВВП) — один із найважливіших показників розвитку економіки, який характеризує кінцевий результат виробничої діяльності економічних одиниць-резидентів у сфері матеріального і нематеріального виробництва.

Згідно даних Державного комітету статистики України у 2005 р. порівняно з 2004р. реальний валовий внутрішній продукт становив 102,4%.

Протягом 2005 р. найбільше зростання валової доданої вартості спостерігалось у транспорті, добувній та обробній промисловості.

У грудні 2005 р. порівняно з відповідним місяцем попереднього року обсяги промислової продукції зросли на 5,3% (у грудні 2004 р. – на 4,3%). За 2005 р. приріст виробництва у галузі становив 3,1%. Збільшився випуск продукції за всіма основними видами діяльності, крім виробництва коксу і продуктів нафтопереробки, металургії та оброблення металу.

Помітними позитивними чинниками зростання вітчизняної економіки стали:

- стабільне підвищення доходів населення, які в 2005–2007 рр. щорічно зростали на 39,1 %, 28,2 % і 30,6 % відповідно, що забезпечувало активне збільшення попиту на товари споживчої групи;

- значне розширення моделей кредитування придбання непродовольчих товарів довгострокового використання, про що свідчить різке зростання кредитів, наданих населенню в 2007 р. – на 103,5 % (69,2 млрд. грн.);

- підвищення якості української продукції інвестиційного призначення;

- реалізація програм модернізації технологічних потужностей у металургії, хімічній промисловості;

- продовження позитивної динаміки розвитку будівництва і транспорту, що сприяло підвищенню попиту на продукцію машинобудування, металургійної, деревообробної промисловості, виробництва будівельних матеріалів і скловиробів;

- стабілізація з другого кварталу 2007 року цін на металопродукцію на світових ринках;
- часткове зняття обмежень і заборон на вивезення молочної продукції до Росії.

Разом з тим, початок 2008 р. засвідчив нестійкий характер динаміки розвитку в більшості галузей промисловості. Протягом 2007 р. динаміка промислового виробництва демонструвала стійку тенденцію сповільнення (16,3 % до аналогічного періоду на початку року і 10,2 % в грудні). Динаміка зростання в більшості галузей промисловості в 2008 р. поступається відповідному періоду минулого року. Вищими темпами зростають лише целюлозно–паперове виробництво, виробництво та розподілення електроенергії, газу та води і машинобудування. Тривожною тенденцією стало відновлення спаду у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення (17,3 %), близьким до стагнаційного є розвиток металургійного виробництва [4, с. 6]

Відтак, у січні–квітні 2008 р. найбільший внесок у зростання промисловості зробили машинобудування (54,6 %), харчова промисловість (14,8 %), виробництво та розподілення електроенергії, газу та води (11,5 %) і виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції (9,1 %).

У 2009 році ВВП України продовжував демонструвати спадну динаміку, започатковану в IV кварталі попереднього року. Між тим, динаміка економічного спаду поступово уповільнювалася. Якщо у I кварталі глибина падіння ВВП становила 20,3 % у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року, то у II кварталі вона становила 17,8 %, у III кварталі – зменшилася до 16,0 %, у IV кварталі – зменшилася до 6,8 %, а в цілому за рік порівняно з 2008 р. ВВП скоротився на 15,1 %.

Зменшення обсягів створення доданої вартості зафіксовано у 2009 р. в усіх видах економічної діяльності: зокрема, у будівництві (на 45,9 %), переробній промисловості (на 26,6 %), фінансовій діяльності (на 16,2 %), торгівлі (на 15,7 %), виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води

(на 11,7 %), добувній промисловості (на 10,5 %), транспорті та зв'язку (на 9,1 %), сфері операцій з нерухомим майном, оренди, надання послуг підприємцям (на 6,1 %). Головною характеристикою розвитку української економіки у 2009 р. став перехід від стрімкого економічного спаду, викликаного фінансово-економічною кризою, до стабілізації основних макроекономічних показників на певних низьких рівнях. Це дозволяє констатувати, що відбувся перехід економіки від фази економічної кризи до фази депресії [8, с. 54].

Головними ознаками депресивності економіки у 2009 році є такі:

1. Стабілізація обсягів реалізованої продукції промисловості та повільна й нестійка тенденція позитивної динаміки у цій сфері. При цьому ключові галузі промисловості (машинобудування, металургія та хімічна й нафтохімічна промисловість) зберігають обсяги виробництва, суттєво нижчі докризового рівня.

2. Тривала стабілізація обсягів щомісячного експорту на рівні 44–52 % докризового рівня (серпень 2008 р.) та їх повільне зростання. При цьому три чверті скорочення експорту в 2009 р. відбулося внаслідок падіння поставок чорних металів і виробів з них, мінеральної та хімічної продукції, тобто продукції базових галузей української промисловості.

3. Скорочення запасів матеріальних оборотних цінностей. За IV квартал 2008 р. – II квартал 2009 р. запаси матеріальних оборотних цінностей зменшилися на понад 26,8 млрд. грн., у т. ч. на 10,3 млрд. грн. у I кварталі та 9,3 млрд. грн. в II кварталі 2009 р. «Вимивання» запасів абсорбувало частину внутрішнього та зовнішнього попиту, що обумовило додатковий гальмівний вплив на створення нової доданої вартості. Різке зростання запасів на 13,6 млрд. грн. у III кварталі 2009 р. частково відображує традиційну сезонну тенденцію, проте також відбиває, на нашу думку, скорочення внутрішнього платоспроможного попиту. В цілому за п'ять останніх кварталів (IV квартал 2008 р. – IV квартал 2009 р.) обсяг запасів скоротився майже на 15,7 млрд. грн [8, с. 49].

4. Стійка тенденція погіршення основних фінансових результатів діяльності підприємств. Фінансовий результат підприємств України від звичайної діяльності до оподаткування за 2009 р. склав «мінус» 31,6 млрд грн. При цьому прибуток українських підприємств у порівнянні з аналогічним періодом минулого року знизився майже удвічі – з 193,7 до 99,0 млрд. грн.

5. Чітко виражені стагнаційні тенденції в інвестиційній сфері. Інвестиції в основний капітал за підсумками 2009 р. були на 41,5 % нижчими від рівня 2008 р. Збереження негативного внеску в приріст ВВП з боку валового нагромадження основного капіталу п'ять кварталів поспіль свідчило про збереження депресивних тенденцій та песимізму економічних суб'єктів щодо швидкого відновлення позитивної економічної динаміки.

6. Падіння обсягу надходжень до бюджету. Згідно з інформацією Міністерства фінансів України, за 10 місяців 2009 р. до Державного бюджету України надійшло 166,0 млрд. грн., що на 22,0 млрд. грн., або на 11,7 % менше надходжень аналогічного періоду попереднього року, причому зменшення податкових надходжень становило 24,1 млрд грн, або 17,2 % [24]. Деяке збільшення надходжень зафіксоване лише в останні місяці року.

7. Падіння реальних доходів та купівельної спроможності населення. Приріст номінальних доходів населення в 2009 р. був у 5,6 разу нижчим за відповідний показник 2008 р., зменшившись з 230,8 млрд. грн. до 41,0 млрд. грн. Наявний дохід у 2009 р. був у реальному вимірі на 8,5 % нижчий, ніж торік. Це обумовило негативну динаміку обороту роздрібної торгівлі, який за рік зменшився у порівнянних цінах на 16,6 %, відображуючи звуження внутрішнього споживчого попиту.

На показники виробничої і експортної діяльності вітчизняних підприємств на початку 2010 року позитивно вплинула висхідна динаміка зростання світової економіки, яка «одужувала» швидше, ніж очікувалося, хоча й нерівномірно в різних частинах світу. Перші ознаки одужання світової економіки, зростання цін на металопродукцію і сировинні ресурси сприяли збільшенню вартісних обсягів товарного експорту України, який став головним

рушієм позитивної економічної динаміки в промисловості. Сприятлива динаміка цін на традиційних експортних ринках при збереженні значного цінового резерву конкурентоспроможності внаслідок девальвації гривні наприкінці 2008 р. дали змогу за перші три місяці 2010 р. збільшити обсяг експорту вітчизняної продукції порівняно з аналогічним періодом попереднього року на 23,9%. Сформований протягом I кварталу 2010 р. зовнішній попит на вітчизняну продукцію засвідчує його переважно низькотехнологічний та сировинний характер. Так, експортні поставки мінеральної сировини (головним чином за рахунок поставок руди, нафти та нафтопродуктів) збільшились на 83,9 %, продтоварів – на 30,6 %, продукції хімічної промисловості – на 27,5 %, металургійної продукції – на 18,2 %.

Індекс виробництва базових галузей зафіксував відчутне посилення позитивної економічної динаміки в Україні в перші три місяці 2010 р. порівняно з останнім кварталом минулого року. Сукупний обсяг виробництва базових галузей економіки зріс на 7,1 % порівняно з аналогічним періодом 2009 р. [25].

На основі аналізу динаміки номінального валового внутрішнього продукту за період з 2005 по 2015 рік, можна зробити висновок, що до 2008 року в Україні відбувалось збільшення цього показника, проте починаючи з 2008 року ВВП знижується, і в 2009 році його величина скорочується, однак наступного року знову відбувається підвищення даного показника, яке простежується аж до 2015 р. (рис. 2.1).

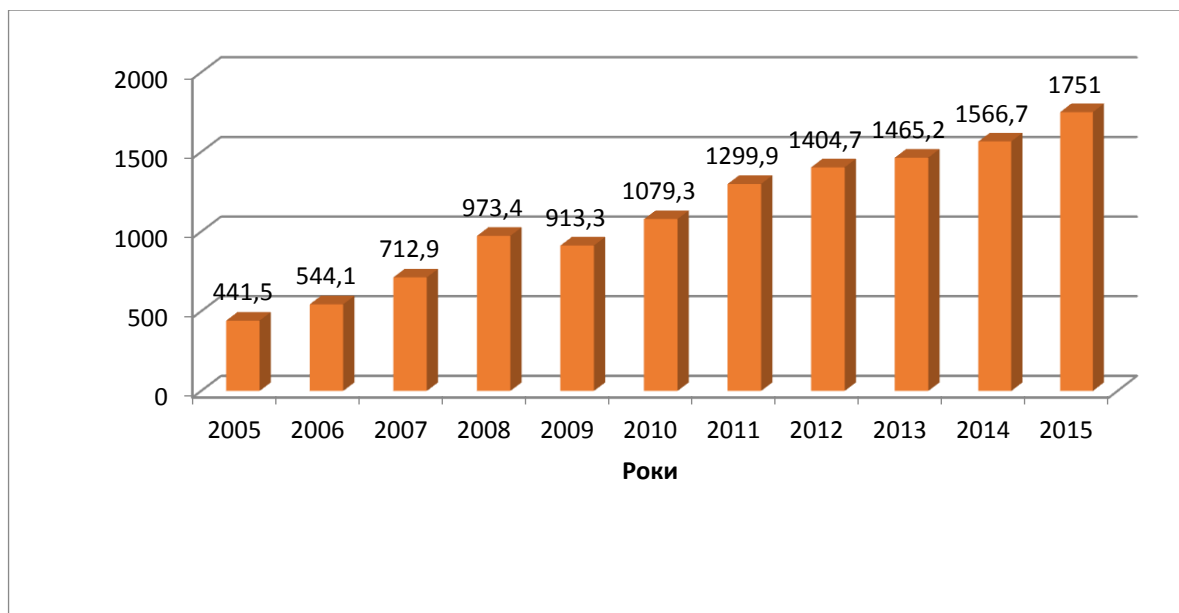


Рис. 2.1 Номінальний ВВП України 2005-2015 рр. (млрд. грн.) [23]

За даними Держстату, зростання *ВВП України в 2012 році* проти 2011 року становило 0,2%. Номінальний ВВП України за підсумками 2012 року становив 1,4 трлн грн.

Раніше Держстат повідомляв, що спад ВВП країни у III кварталі 2012 року порівняно з аналогічним періодом 2011 року становив 1,3%, у II кварталі - зростання 3%, у I кварталі - зростання 2%.

У IV кварталі 2011 року зростання ВВП України проти аналогічного періоду 2010 року (у постійних цінах 2007 року) становило 4,7%, у цілому за 2011 рік – 5,2%.

Українській економіці формально вдалося уникнути падіння реального валового внутрішнього продукту в 2013 році. Це дуже дивно, тому що в 2012-2013 роках економіка перебувала в стані рецесії п'ять кварталів поспіль. ВВП скорочувався останні шість місяців 2012 року і дев'ять місяців 2013 року. У першому кварталі падіння становило 1,1%, а в двох наступних - по 1,3%. У такій ситуації уникнути спаду українській економіці допомогло лише різке зростання ВВП у IV кварталі - на 3,7%. Зростання до III кварталу 2013 року - 2,4% [23].

Як наголошується, номінальний ВВП у 2013 році становив 1465,2 млрд гривень, що всього на 2,5% вище показника 2012 року – 1404,7 млрд гривень. Розрахунки держбюджету базувалися на показнику в 1576 млрд гривень.

Незважаючи на оптимістичний фініш, підсумковий показник роботи української економіки в 2013 році виявився набагато нижче, ніж в інших країнах СНД і Східної Європи.

У 2014 році реальний валовий внутрішній продукт знизився на 6,8% порівняно з 2013 роком (у постійних цінах 2010 року) до 1 трлн 566,728 млрд гривень (у фактичних цінах).

За уточненими даними Держстату, ВВП за перший квартал 2014 року знизився на 1,2% до 313,568 млрд гривень, за другий квартал 2014 року знизився на 4,5% до 375,903 млрд гривень, за третій квартал 2014 року знизився на 5,4% до 434,166 млрд гривень.

Номінальний ВВП у 2015 році, як повідомляє НБУ склав 1751 млрд. грн. У четвертому кварталі ВВП України знизився на 3 - 4% порівняно з аналогічним періодом 2014 року, а за 2015 рік в цілому зниження ВВП склало 10,3 – 10,5%. Однак через високий рівень інфляції і значне зростання цін економічне становище країни погіршується. Анексія Криму і проведення антитерористичної операції призвели до скорочення числа економічно активного населення майже на 14% до 18,3 млн. чол.

У 2016 році НБУ прогнозує ріст ВВП на 1,1% і збільшення золотовалютних резервів до 19,6 млрд. дол.

Аналізуючи структуру ВВП України за кінцевим використанням можна стверджувати, що впродовж 2005 – 2014 рр. імпорт товарів і послуг постійно зростає швидкими темпами, експорт нашої продукції і сировини також збільшується, за винятком 2013 року. Водночас зростають і споживчі витрати, і валове накопичення (табл. 2.1.)

Таблиця 2.1

**Структура ВВП України за кінцевим використанням 2005 – 2014 рр.,
(млн. грн.) [23]**

Роки	Споживчі витрати	Валове накопичення	Експорт товарів і послуг	Імпорт товарів і послуг
2005	337879	99876	227252	-223555
2006	424060	134740	253707	-269200

2007	558581	203318	323205	-364373
2008	758902	264883	444859	-520588
2009	772826	155815	423564	-438860
2010	914230	199918	549365	-580944
2011	1105201	282474	707953	-779028
2012	1269601	257335	717347	-835394
2013	1350220	228474	681899	-805662
2014	1409772	220968	770121	-834133

Досліджуючи 2015 рік, можна говорити про поступове зростання всіх цих показників впродовж III кварталів (рис. 2.2).

Таблиця 2.2

**Структура ВВП України за кінцевим використанням 2015 р.,
(млрд. грн.) [23]**

Квартали 2015 р.	I квартал	II квартал	III квартал
Споживчі витрати	341715	395442	423933
Валове накопичення	37809	50404	137628
Експорт	247798	249507	263452
Імпорт	-259745	-247778	-269969

Здійснюючи аналіз ВВП України, можна стверджувати, що впродовж останніх 10 років він зростає, хоч і повільними темпами. Негативним явищем для української економіки стала фінансово-економічна криза 2008-2009 рр., яка залишила після себе несприятливі наслідки. На сьогоднішній день вітчизняна економіка перебуває у вкрай тяжкому становищі. Це пов'язано, насамперед, із військовими діями на сході, анексією Криму, зниженням експорту в Росію. Однак відкрились торгівельні кордони до ЄС, що позитивно впливає на стан української економіки. Отже, сподіваємось, що у найближчому майбутньому Україна стане передовою країною з високим рівнем життя населення.

3. Відображення особливостей економічної динаміки України у структурі ВВП

За даними видання ЦРУ «The World Factbook», економіка України займає 51 місце серед всіх економік світу за загальним розміром ВВП (за паритетом купівельної спроможності) — у 2010 році він становив 305,2 млрд доларів США. Разом з тим, за цим же показником (ВВП за ПКС), розрахованим *на* душу населення, Україна у цьому ж дослідженні «The World Factbook» 2010 року зайняла 133 місце серед 227 економік світу (з показником 6700 доларів США). ВВП зріс порівняно з попереднім роком на 4,3%, а подушний ВВП за ПКС склав 6,7 тисяч доларів США (в 2007 р. — 7,1 тис. доларів США). За рівнем видатків на ведення домашнього господарства Україна посідає останнє місце серед країн Східної Європи. Аналіз динаміки номінального валового внутрішнього продукту України за останні роки свідчить про його зростання. Проте слід відмітити, що на протязі останніх років ВВП зростав значно нижчими темпами в порівнянні з періодом 2010-2011рр. Передумови загострення системних проблем було закладено в Україні давно.

У 2014 році вітчизняна економіка відчувала на собі впливи створених раніше дисбалансів, як зовнішніх, так і внутрішніх. Також несприятлива цінова кон'юктура на зовнішніх ринках, військовий конфлікт на Сході України, анексія АР Крим і м. Севастополя, торговельні обмеження зі сторони Російської Федерації негативно позначилися на економіці країни

Огляд структури номінального ВВП України в черговий раз доводить, що його зростання відбувається завдяки девальвації гривні, зростанню відпускних цін на імпортні та вітчизняні товари, а також катастрофічному зростанню тарифів на житлово-комунальні послуги.

Аналіз динаміки реального валового внутрішнього продукту показав, що у 2014 р. відбулося зниження валового внутрішнього продукту на 77915 млн.грн. або на 6,8% в порівнянні з 2013 роком, що є негативною тенденцією, яка відображає кризові явища в економіці країни. У 2014р. валовий

внутрішній продукт становив 1062835 млн.грн., що на 16511 млн.грн. менше базисного рівня, або на 1,5%.

Значні макроекономічні дисбаланси, глибокі структурні диспропорції, недостатній рівень прозорості у державному секторі управління призвели до того, що ситуація вимагає термінових коригуючих дій. Ці заходи можуть бути болючими в короткостроковій перспективі, але вони необхідні для забезпечення сталого зростання економіки із охопленням всього населення.

Першим пріоритетом має бути забезпечення макроекономічної стабільності фінансового сектору. Це повинно супроводжуватися проведенням ключових структурних реформ, щоб дати поштовх економічному зростанню. Оскільки, Україна перебуває у дуже складній політичній та економічній ситуації, то для стабілізації обсягу ВВП є необхідним проведення державної політики, яка повинна супроводжуватися проведенням ключових структурних реформ. Уряд України повинен проводити заходи з макроекономічної стабілізації, а це означає ведення жорсткої фіскальної політики і продовження політики плаваючого валютного курсу. Також країні необхідні реформи газового сектора, дерегуляція бізнесу і прозора система держзакупівель.

Міжнародний досвід свідчить, що є два шляхи швидкого зростання економіки за рахунок іноземного капіталу: залучення іноземних інвестицій або стимулювання грошових переказів мігрантів. Одним із напрямів реалізації цієї мети є зміцнення гривні та детінізації економіки. Для цього потрібно активно працювати над скороченням частки "тіньових" переказів і їх збільшенням через фінансово-банківську систему. Це позитивно вплине на зростання ВВП.

Уряду необхідно мінімізувати негативний ефект бюджетної стабілізації для економічної активності. Для того, щоб це зробити, по-перше, треба намагатися знайти кошти для низки найважливіших інфраструктурних проектів, зокрема й за рахунок пільгового фінансування. По-друге, – дерегулювати економіку й максимальне заохочення підприємницької активності. По-третє, введення адекватних банківських інструментів для

фінансування нових проектів. Це може бути, як і залучення тих банків, які сьогодні працюють з державним капіталом, так і формування відповідного регуляторного середовища для довгострокового кредитування. Звісно, це – не завдання уряду, але він може запропонувати заходи, що потім будуть прийняті на рівні закону. І, нарешті, потрібна максимальна підтримка експортної діяльності за рахунок інформаційної, технічної й правової підтримки самих експортерів, за рахунок сприяння виходу малого й середнього бізнесу на зовнішні ринки, а також за рахунок формування системи експортного кредитування й страхування .

ВИСНОВКИ

Отже, валовий внутрішній продукт (ВВП) характеризує вартість усіх кінцевих товарів і послуг, вироблених у межах деякої країни за допомогою факторів виробництва, незалежно від того, кому ці фактори належать, — резидентам чи іноземцям. Тобто, при вимірюванні ВВП враховується вартість товарів, вироблених підприємствами, організаціями, установами у межах країни, незалежно від того, чи вітчизняними є ці підприємства, чи вони контролюються іноземним капіталом, і навпаки, доходи, отримані нашими співвітчизниками за кордоном, не враховуються у ВВП України.

Аналізуючи ВВП України впродовж останніх десяти років можна стверджувати, що наша економіка протягом цього часу зростала, хоча і повільними темпами. Зараз у господарсько-промисловому комплексі триває спад виробництва, обумовлений загальною економічною кризою: неефективним реформуванням економіки, важким фінансовим становищем, високим рівнем інфляції.

Негативний вплив на економічне становище нашої держави має анексія Криму Росією та війна на Донбасі, адже руйнуються потужні заводи і фабрики, які склали основу української економіки. Не менш негативними чинниками є корупція, застарілі способи і методи господарювання.

Однак в Україні є потужний потенціал. Вже зараз багато промислових виробів (метал, літаки, ракетноносії, тканини, швейні вироби, продовольчі товари тощо) користуються великим попитом на світовому ринку. За умови здійснення ринкових перетворень Україна зможе поступово збільшити випуск конкурентоспроможної продукції; для цього вона має як значні природні ресурси, так і висококваліфіковані кадри. Залучивши їх у виробничий процес ми досягнемо значних результатів і зможемо конкурувати із найрозвиненішими країнами світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базилевич В. Д. Макроекономіка: Навчальний посібник / В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик. – К.: Знання, 2002. – 368 с.
2. Бобух І. М. Соціальний потенціал як новітня складова національного багатства / І. М. Бобух // Економіст. – 2011. - № 4. – С. 68 – 74.
3. Будаговська С. Мікроекономіка і макроекономіка: підручник для студентів екон. спец. закл. освіти: У 2 ч. / С. Будаговська, О. Клієвич, І. Луніна та ін.; За заг. ред. С. Будаговської. – К.: Основи, 2001. – 517 с.
4. Валовий внутрішній продукт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://is.gd/2TShp3>
5. Данилович-Кропивницька М. Л. Макроекономіка: Навчальний посібник / М. Л. Данилович-Кропивницька, П. І. Стецюк, І. О. Тивончук. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 292 с.
6. Длугопольський О. В. Політекономія публічного сектора: західні орієнтири / О. В. Длугопольський // Економічна теорія: Науковий журнал. – 2006. - № 2. – С. 3 – 16.
7. Економічна теорія: політична економія: Підручник / За ред. С. І. Юрія. – К.: Кондор, 2009. – 604 с.
8. Жаліло А. Я. Економіка України на шляху від депресії до зростання: джерела, важелі, інструменти / Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська. – К.: НІСД, 2010. – 96 с.
9. Жаліло Я. А. Інструменти макроекономічної політики / Я. А. Жаліло // Україна-НАТО. - 2005. - № 6. - С. 60 — 64.
10. Жаліло А. Я. Тактичні пріоритети і стратегічні орієнтири економіки України / Я. А. Жаліло. – К.: НІСД, 2008. – 88 с.
11. Круш П. В. Макроекономіка: Навчальний посібник / П. В. Круш, С. О. Тульчинська. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 328 с.
12. Кулішов В. В. Макроекономіка: основи теорії і практикум: Навчальний посібник / В. В. Кулішов. – Львів: Магнолія плюс, 2004. – 256 с.

13. Макроекономіка: Навчальний посібник/ За ред. В.П. Решетило. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 295 с.
14. Небава М. І. Теорія макроекономіки. Навчальний посібник / М. І. Небава. – К.: Слово, 2003. – 536 с.
15. Пелехова В. А. Макроекономіка: Навчальний посібник – 2-е вид., доп. та перероб. / В. А. Пелехова. – Миколаїв: МДГУ, 2005. – 304 с.
16. Петрова В. Ф. Система національних рахунків: конспект лекцій / В. Ф. Петрова, Є. В. Гаврилченко. – Харків: ХНАМГ, 2010. – 131 с.
17. Пищуліна О. М. Застосування теорії «інституціональні пастки» для аналізу макроекономічної політики / О. М. Пищуліна // Стратегічні пріоритети. – 2012. – № 2. – С. 85 – 91.
18. Радіонова І. Ф. Макроекономіка: теорія і політика: Підручник. – К.: Таксон, 2004. – 170 с.
19. Розпущенко І. Управління державними видатками в перехідних економіках / І. Розпущенко. – К.: Основи, 1993. – 288 с.
20. Саєнко М. Г. Макроекономіка: Довідник / М. Г. Саєнко. – Тернопіль: Тайп, 2004. – 121 с.
21. Сімоно Ф. 39 уроків сучасної економіки / Пер. з франц. – К.: КМ Академія, 2004. – 303 с.
22. Ходжаян А. О. Політична економія: Навч.- метод. Посібник / А. О. Ходжаян. – К.: Кондор, 2009. – 304 с.
23. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.minfin.gov.ua
25. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=91916>